

Kentsel Dönüşümün Başarısızlığının Kurumsal ve Hukuki Sebeplerine Dair Bir İnceleme

TESEV İyi Yönetişim Tartışmaları TESEV'in çalışma alanlarındaki konulara ilişkin farklı bakış açıları ve önerileri kamuoyuyla paylaşmayı hedeflemektedir.

Doç. Dr. Tuna Kuyucu

Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümü

Doktorasını 2009 yılında University of Washington Sosyoloji Bölümü'nden alan Dr. Kuyucu'nun çalışma alanları ekonomik sosyoloji, kent sosyolojisi ve hukuk sosyolojisidir. Dr. Kuyucu Türkiye'nin çeşitli kentlerinde kentsel yenileme, kent yönetimi ve konut politikaları hakkında kapsamlı araştırmalarda bulunmuş ve kentsel araştırmalar alanının Urban Studies, International Journal of Urban and Regional Research, Urban Affairs Review gibi en saygın dergilerinde çeşitli makaleleri yayımlanmıştır. Dr. Kuyucu 2016 yılında University of Edinburgh Coğrafya Bölümü'nde misafir araştırmacı olarak görev yapmıştır. Dr. Kuyucu'nun son araştırması İstanbul'da uygulanmak istenen büyük çaplı projelerin başarısızlıkla sonuçlanmasının arkasında yatan idari, hukuki ve sosyolojik faktörlere odaklanmaktadır. Dr. Kuyucu'nun çalışmaları 2016 yılında Urban Studies Foundation tarafından ve 2017 yılında Kadir Has Üniversitesi tarafından ödüle layık görülmüş ve Boğaziçi Üniversitesi de kendisine iki ayrı yıl eğitimde üstün başarı ödülü vermiştir.

Büyük çaplı kentsel yenileme projeleri, yani Türkiye'de yaygın kullanılan adıyla 'kentsel dönüşüm' projeleri, kentlerin sanayi ağırlıklı ekonomik yapılardan hizmetler ağırlıklı yapılara geçişlerinin gerçekleşmesinde kullanılan en önemli politika araçlarından biridir. 1970'lerden beri ileri kapitalist ülke şehirlerinin atıl sanayi alanlarında, kıyı şeritlerinde ve düşük gelirli insanların yaşadığı konut bölgelerinde gerçekleştirilen dönüşüm projeleri, şehirlerin ekonomik coğrafyalarında büyük değişimleri tetiklemiş ve kapsamlı demografik yer değiştirmeleri de beraberinde getirmişlerdir. Kentsel yenileme projelerinin ülkemizde uygulanmaya başlanması ise oldukça geç bir tarihte gerçekleşmiş, ilk kapsamlı dönüşüm politikası Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2002 yılında iktidara gelmesinden sonra oluşturulmuştur.

2000'li yıllara kadar kentsel yenilemenin önünde önemli finansal ve yasal engeller bulunuyordu. 90'lı yıllar boyunca sürekli bütçe açıkları ve yüksek faizlerle boğuşan devlet, ciddi kaynak gerektiren kentsel yenileme uygulamalarını yürütecek finansal güce sahip değildi. Türkiye'nin yerel yönetimler siyaseti ve yerel yönetim finansman sistemi de belediyelerin bu tür uygulamaları kendi başlarına yürütebilmelerini engellemekteydi. Son olarak, özel sektör aktörleri (Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları (GYO'lar), büyük müteahhitler, finans şirketleri) de yüksek faiz ve enflasyon ile karakterize edilebilecek 2002 öncesi dönemde büyük çaplı kentsel yenileme projelerine ya ilgi göstermiyor ya da bu tür projeleri uygulayabilecek kaynaklardan yoksunlardı.

Tüm bu faktörler bir araya geldiğinde, Türkiye şehirlerinin plansız ve kontrolsüz büyüme dinamiklerinin yaratmış olduğu ciddi dönüşüm ve yenileme ihtiyacına rağmen maalesef dönüşüm projeleri neredeyse hiç uygulanamadı.

"Türkiye şehirlerinin plansız ve kontrolsüz büyüme dinamiklerinin yaratmış olduğu ciddi dönüşüm ve yenileme ihtiyacına rağmen maalesef dönüşüm projeleri neredeyse hiç uygulanamadı"

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara gelir gelmez kent yönetimi, konut üretimi ve kentsel dönüşüm alanlarında ciddi reformları hayata geçirerek Türkiye şehirleşme tarihinde yeni bir dönemi başlatmıştır. 2005 yılında Meclis'ten geçen iki yeni yasa ile (Belediye Yasası ve 5366 sayılı yasa) yurt çapında büyük çaplı yenileme projelerinin uygulanabilmesinin yasal altyapısı hazırlanmış, Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) yeniden yapılandırılması ile de merkezi hükümet kentsel dönüşüm uygulamalarının ve farklı sosyoekonomik kesimler için konut üretiminin başat aktörü haline getirilmiştir.

2012 yılında kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve geçirilen Afet Yasası ile beraber merkezi hükümetin kentsel dönüşüm uygulamalarındaki rolü ve yetkisi daha da artmış ve projelerin önünde oluşabilecek engellerin aşılması için önemli yetkiler devlet organlarına verilmiştir. Bunlara ek olarak, 2001 ekonomik krizi sonrasında Türkiye ekonomisinin özellikle 2010 yılına kadar süren hızlı büyüme trendinin de etkisiyle yüzlerce kentsel dönüşüm projesine başlanmış ve Türkiye'nin gayrimenkul ekonomisinde (konut kredilerinin ve GYO'ların hızla büyümeleri gibi) önemli yapısal dönüşümler meydana gelmiştir.

Özellikle deprem kuşağında yer alan şehirlerimizin yenilenme ihtiyaçlarına cevap olacağı iddia edilen, düşük standartlı konutlarda ve altyapı yoksunu mahallelerde yaşayanların hayat standartlarını yükseltmesi öngörülen ve büyük şehirlerin ihtiyacı olan ekonomik dönüşümleri tetikleyeceği varsayılan kentsel dönüşüm projeleri, adeta sihirli bir değnek gibi görülmeye başlanmıştır.

Ancak ilk kentsel dönüşüm yasınının geçmesinden 15 sene sonra geriye dönüp baktığımızda, özellikle İstanbul'da uygulanmak istenen büyük çaplı kentsel dönüşüm projelerinin neredeyse hiçbirinin başarı ile bitirilemediğini, birçoğunun hiç başlamadan rafa kaldırıldığını, başlanan projelerin ise büyük çoğunluğunun uygulama aşamasında genellikle mahkeme kararları ile durdurulduğunu görmekteyiz.

Merkezi hükümetin koşulsuz desteğine, geçirilen yeni yasalara, yaratılan yeni kurumlara ve uygun ekonomik şartlara rağmen kentsel dönüşümde yaşanan bu büyük başarısızlık açıklanmaya muhtaç bir olgudur. Dönüşüm projelerinin başarısızlığının arkasında 3 temel sebep yatmaktadır:

- Hukuki ve idari karmaşa ve bundan doğan kurumsal koordinasyon eksikliği
- Planlama mevzuatının kentsel yenileme uygulamaları ile uyumsuzluğu
- Etkili toplumsal muhalefet ve hukuki mücadele

Yazının geri kalan bölümünde, bu belirtmiş olduğum sebeplerin kentsel dönüşümü nasıl zor, hatta imkânsız hale getirdiğini İstanbul'da başarısızlıkla sonuçlanan çeşitli örnekler üzerinden açıklayacağım. Bu büyük başarısızlık sonucunda 2012 yılında kentsel dönüşüm politikasında esaslı dönüşümler gerçekleştirilmiş ve yapı adaları ölçeğinde, bütüncül yenileme yaklaşımından uzaklaşıp parsel bazında, parçacıl ve hızlı bir dönüşüm siyaseti oturtulmuştur. Dahası, bir önceki dönemde dönüşüm belirleme yetkileri azımsanamayacak ölçüde artırılmış yerel yönetimler, bu yetkilerinin neredeyse tamamını merkezi yönetime devretmek durumunda kalmışlardır. Bu değişimler ile, inşaat ve gayrimenkul sektöründe hızlı bir büyüme amaçlanmış ve kısmi olarak da bu amaç gerçekleştirilmiştir. Ancak, parsel bazında, tek tek binaların yıkılıp yeniden yapılması yoluyla ilerleyen bu yeni kentsel dönüşüm anlayışı, şehirlerin mekânsal, ekonomik ve sosyal sorunlarına çözümler bulmaktan uzaktır. Böyle bir kentsel dönüşüm müteahhitlere ve dönüşen binalardaki mülk sahibi kesimlere hızlı kazanç imkânı sağlamanın ötesinde toplumsal bir kazanç sağlayamayacaktır.

Hukuki Karmaşa ve Kurumsal Çatışma

Yukarıda kısaca özetlediğim bağlam içinde kurgulanan büyük çaplı projelerin başarıyla uygulanabilmelerinin önündeki ilk engel projelerin hukuki dayanaklarının sorunlu olmalarıdır. Türkiye'nin mevcut imar, planlama ve koruma mevzuatının üzerine sonradan ve iyi kurgulanmadan yapılaştırılmış kentsel dönüşüm yasaları, proje uygulama aşamasında ciddi bir yetki karmaşası oluşturmakta ve birçok proje uygulama yetkisinin kimde olduğunun tam belli olmamasından dolayı kurumlar arası çatışmalara yol açmaktadır.

Diğer bir deyişle, projeler ciddi kurumsal koordinasyon sorunları ortaya çıkarmakta; bu sorunlar mevcut yasaların karmaşıklığından ve koordineli hareketi mümkün kılacak kurumsal yapıların bulunmamasından dolayı projeleri olumsuz yönde etkilemektedir.

Proje uygulama alanındaki yerel yönetim ile merkezi yönetimin farklı siyasi partilerden olması halinde bu sorun daha da akut bir hal alabilmektedir. Farklı idari kurumlar arasında ortaya çıkan çatışmalar çoğunlukla mahkemelere intikal etmiş, mahkemeler de proje uygulamalarını durdurmuşlardır. Bu durumu daha iyi anlayabilmek için birkaç örneğe yakından bakmak faydalı olacaktır.

İstanbul'un Sarıyer İlçesi sınırlarında yer alan Derbent Mahallesi 1960'larda kurulmuş ancak halen imar planından mahrum bir gecekondu mahallesidir. Son 20 senede mahallenin etrafı büyük yatırımlar almış ve arsa değerleri ciddi artışlar göstermiştir. 2005 yılında kentsel dönüşüm yasalarının geçmesiyle beraber Sarıyer İlçe Belediyesi, Derbent Mahallesi'ni dönüşüm alanı ilan etmek istemiş ancak mahallelinin ciddi itirazı ile karşılaşmıştır. 2009 yılında Sarıyer'in yönetim değişikliği gerçekleşince yeni belediye projeyi rafa kaldırmış, bunu takiben merkezi yönetim meclisten bir torba yasa geçirerek kentsel dönüşüm alanı ilan yetkisini ilçe belediyelerinden büyükşehir belediyesine devretmiştir. Dahası, Afet Yasası'nın 2012'de kabulü sonrası Derbent, Bakanlık kararı ile riskli alan ilan edilmiş, proje uygulanmasının önü iyice açılmıştır. Ancak, Sarıyer Belediyesi tüm bu kararlara itiraz ederek dava süreçleri başlatmış ve açtığı davaları kazanmıştır. Derbent Projesi, İdare Mahkemesi kararı ile durdurulmuş ve mahallenin riskli alan statüsü de kaldırılmıştır.

Kurumsal çatışmalara bir başka örnek de Haydarpaşa Limanı yenileme projesidir. Tarihi Haydarpaşa Tren İstasyonu binasını, geniş tren servis alanını ve istasyonun kuzeyinde yer alan yük limanını kapsayan kıyı şeridinin dönüşüm süreci 2005 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin bu alan için yeni bir nazım imar planı yapmasıyla başlamıştır. Bu son derece değerli alanı yepyeni fonksiyonlar için dönüştürecek olan proje süreci, daha başlar başlamaz hukuki engellerle karşılaşmıştır. Alan iki ayrı belediye (Kadıköy ve Üsküdar) sınırları içinde kaldığından planlama yetkisinin tam olarak kimde olduğu bir çatışma konusu olmuş, daha sonra çeşitli odalar ve sendikalar projenin Kıyı Kanunu'na, koruma mevzuatına ve mevcut İmar Kanunu'na aykırı olduğu gerekçesiyle projeye karşı dava sürecini başlatmışlardır.

Son olarak, Kadıköy Belediyesi, projenin kendi sınırları içerisinde kalan kısmını yine aynı sebeplerden mahkemeye taşımıştır. Bu davaların hepsini kaybeden İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) projeyi rafa kaldırmak zorunda kalmıştır.

Bu tür kurumsal anlaşmazlık ve çatışmalar neredeyse İstanbul'un tüm büyük çaplı kentsel dönüşümlerinde gündeme gelmiştir. Fener ve Balat mahallelerinde 5366 sayılı kanuna dayanarak Fatih Belediyesi'nin uygulamak istediği dönüşüm projesi meslek odaları, mahalle halkı ve koruma kurullarının itirazları neticesinde sonlanmış; Okmeydanı dönüşüm projesi meslek odalarının itirazları sonucunda durdurulmuş; Tarlabaşı projesi uygulama aşamasının ortasında yine açılan davalar sonucunda durdurulmuştur. Belki de en ilginç örnek olan Sulukule dönüşüm projesi ise tüm itirazlara karşı Fatih Belediyesi ve TOKİ ortaklığıyla bitirildikten sonra mahkeme kararı ile iptal edilmiştir.

Tüm bu örneklerin ortak noktası, dönüşüm mevzuatının ve yasalarının büyük bir **kurumsal karmaşa ve çatışma** yaratmakta olduğu ve bu çatışmaların kurumlar arası koordinasyon ile çözülemeyerek hukuki süreçleri tetiklediği, bunların da maliyetleri çok fazla artırıp projelerin sonunu getirdiğidir. Yasa yapıcılar, bu kurumsal ve hukuki karmaşayı çözümlenebilecek yasal düzenlemeleri ve kurumlar arası koordinasyonu sağlayabilecek araçları yaratmak yerine, tüm yetkiyi merkezde toplama yolunu tercih etmiş ve kentsel dönüşümün parsel ve bina bazında çok hızlı, ancak bütünlükten uzak bir şekilde ilerlemesini sağlamıştır.

Planlama Mevzuatının Sorunları

Büyük çaplı projelerin sektöre uğramalarının bir diğer önemli sebebi de Türkiye'nin mevcut planlama mevzuatı ve hiyerarşisinin bu tür projelerin uygulanabilirliğinin önünde engel çıkarmasıdır. Bir proje siyasi hiyerarşinin yukarı katmanlarında, mesela merkezi yönetim ya da Büyükşehir Belediyesi seviyesinde tasarlandığında, uygulama imar planı yapma yetkisinin daha alt katmanlardaki idarede, yani ilçe belediyelerinde olması kurumlar arası uyum sorununu ortaya çıkarmaktadır. Yukarıda da bahsettiğimiz üzere, planlama hiyerarşisinden kaynaklı bu sorunlar hemen her vakada davalara yol açarak projeleri sektöre uğratmaktadır. Planlamadan kaynaklı bir diğer sorun da büyük çaplı projelerin gerektirdiği "esnek" planlama ihtiyacının Türkiye'nin mevcut planlama mevzuatı altında karşılanmamasıdır. Mevcut mevzuat proje sürecinde esnekliğe ve değişiklikler yapmaya imkân tanımadığından dolayı büyük projelere ortak olmayı planlayan özel yatırımcı ve geliştiriciler tereddüt yaşamaktadırlar.

Bu iki sorunun da fiili olarak bir projeyi nasıl engellediğini Kartal dönüşüm projesi örneğinde görebiliyoruz.

Kartal projesi 2005 yılında İBB'nin Kartal'ın D-100 karayolu ile sahil bandı arasında kalan büyük sanayi bölgesini İstanbul'un yeni merkezi iş alanı (MİA) olarak planlamasıyla başlamıştır. 550 hektarlık bu alan 2006 yılında İstanbul Metropolitan Planlama (İMP) şirketi tarafından hazırlanan İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda MİA olarak planlanmış, yine aynı yıl İBB tarafından uluslararası bir proje yarışması sonucunda Zaha Hadid Mimarlık'ın bölge için hazırladığı mimari proje birinci seçilerek projenin startı verilmiştir. Çoğunlukla âtil sanayi tesislerinden mürekkep bölgenin yeni bir MİA ve ulaşım merkezine dönüşmesi için tüm şartların oluşmasına rağmen Kartal Belediyesi ve Mimarlar Odası'nın İBB'nin planlarına karşı açtığı davalar sonucunda proje durdurulmuştur.

Davaların odağında iki gerekçe bulunmaktadır: planlama yetkisinin hangi kuruma ait olduğunun belirli olmaması ve projenin birçok unsuru esnek bırakarak mevcut plan mevzuatını ihlal etmesi. Kartal için hazırlanan plan, gelecekteki nüfus yoğunluğunu, plan alanındaki farklı bölgelerin toplam inşaat alanlarını ve bölgelerin fonksiyonlarını tam olarak belirlemeyerek proje uygulayıcılarına ve yatırımcılara büyük bir esneklik alanı yaratmış ancak bu esnekliğin mevcut planlama mevzuatına aykırı düştüğü mahkemelerce saptanarak proje durdurulmuştur.

Toplumsal Muhalefet ve Hukuki Mücadele

Kentsel dönüşüm projelerinin uygulanamamalarının bir diğer önemli sebebi de projelerin yarattığı toplumsal karşı duruş olmuştur. Her ne kadar kentsel dönüşüm yasaları proje uygulamasında toplumsal katılımı bir zorunluluk olarak belirtmiş olsa da, katılımın niteliği tamamen açık bırakılmış ve pratikte halkın karar alma süreçlerine katılımı sağlanmamıştır. Yapılan birçok araştırma, proje kararlarının idarelerce tek yönlü olarak alındığını ve katılım olarak görülenin sadece halka proje detaylarının anlatıldığı toplantılar olduğunu göstermiştir. Bu durum, İstanbul'da ilk uygulanmaya başlanan Sulukule ve Tarla başı projelerinde son derece açık olarak ortaya çıkmış ve bu deneyim kentsel muhalefet grupları tarafından sıkça eleştirilmiştir. Katılımın önemi, gerekliliği ve fiiliyatta eksikliği, daha sonra uygulanmak istenen birçok proje alanında yaşayan halk tarafından, kentsel

muhalefet gruplarının da çabaları ile iyi anlaşılmiş ve insanlar projelerin tepeden inmece şekline karşı mobilize olabilmişlerdir. Mesela Fener-Balat projesinde bölge halkı yaşam alanlarına habersiz ve dâhiliyeleri sağlanmadan yapılacak müdahalelerin önünde durmak için etkili bir toplumsal muhalefet örmüş ve hukuki yolları kullanarak projeyi durdurabilmişlerdir. Yine Gülsuyu-Gülensu, Başbüyük ve Derbent mahallelerinde halk dönüşüm projelerine karşı etkin bir muhalefet öreerek belediyelere ve merkezi yönetime geri adım attırmayı başarabilmişlerdir.

Değerlendirme

Kentsel yenileme, şüphesiz Türkiye kentleri için son derece önemli ve gerekli bir politika aygıtıdır. 1940'lar sonrası hızlı ve plansız gelişen Türkiye kentlerinin hem deprem gibi doğal afetlerin yaratabileceği insani ve ekonomik kayıpları minimize edebilmeleri, hem de sanayi-sonrası ekonomik büyüme stratejilerinin gerektirdiği mekânsal ve iktisadi dönüşümleri gerçekleştirebilmeleri için iyi kurgulanmış, rasyonel, bütünlüklü ve toplumsal uzlaşmaya dayalı bir kentsel yenileme politikası zaruridir.

Ancak yazı boyunca değindiğim başarısız kentsel dönüşüm örneklerinin gösterdiği üzere, Türkiye'nin 2002 sonrası oluşturulan kentsel dönüşüm siyasası kentlerin ihtiyacı olan bu dönüşümleri gerçekleştirebilecek yasalara, kurumlara, mevzuata ve yaklaşıma sahip değildir. İktidar olur olmaz çok doğru bir yönde adım atarak bir kentsel dönüşüm politikası oluşturmaya karar veren Adalet ve Kalkınma Partisi, maalesef toplumsal uzlaşmaya dayalı, farklı kurumların uyum içinde hareket edebildikleri ve rasyonel bir hukuki-kurumsal altyapı ile desteklenen bir yenileme politikası kurgulayamamıştır.

Başarısız kentsel dönüşüm örnekleri bize Türkiye'de kentsel dönüşümün hukuki ve idari altyapısının sorunlu ve rasyonellikten uzak olduğunu göstermektedir. Bu sorunlu kurumsal ve hukuki altyapı, projelere müdahil aktör ve paydaşların uyum içinde çalışabilmelerini ve ortaya çıkan/çıkabilecek koordinasyon sorunlarını aşabilecek mekanizmaları ve kurumları yaratabilmelerini oldukça zorlaştırmıştır. İşte bu nedenle projeler gündeme gelir gelmez içinden çıkması zor sorunları da beraberlerinde getirmiş ve bu sorunlar sıklıkla projelerin durmasına sebep olmuştur.

Bu tür büyük ölçekli projeler, özellikle de daha önce Türkiye’de neredeyse hiç uygulanmadıkları düşünülduğünde, daha farklı kurumsal yapılanma ve planlama anlayışı ve mevzuatını gerektirmektedirler:

i. Bu doğrultuda ilk yapılması gereken, kapsamlı bir yerel yönetim reformu ile kentsel dönüşüm projelerinde **belediyeleri başat aktör haline getirmek ve belediyeler ile merkezi yönetim arasındaki çatışmaları ortadan kaldıracabilecek düzenlemeleri** hayata geçirmektir.

ii. İkinci gerekli düzenleme ise proje alanlarındaki yönetim ve koordinasyon sorunlarının çözülebilmesi için **proje yönetim şirketleri gibi profesyonel yapıların** oluşturulmasıdır. Ülkemizde ise bu yeni alanın yönetimi eski kurumlar ve yöntemlerle gerçekleştirilmek istendiği için ciddi uyumsuzluklar ortaya çıkmaktadır.

iii. Üçüncü olarak bu tür büyük ölçekli ve alanda yaşayan halkı çok yönlü olarak etkileyecek projelerin gerektirdiği **aktif katılım ve katılımcı karar alma mekanizmalarının** oluşturulmasıdır. Katılım sağlanmadığında proje alanında yaşayanların ihtiyaç ve öncelikleri belirlenememekte, bunun sonucunda da projelere karşı güçlü bir karşı duruş ortaya çıkmakta ve bu toplumsal muhalefet projelerin uygulanabilmelerini zorlaştırmaktadır.

Maalesef son birkaç yıldır bu tür kurumsal ve hukuki düzenlemelerin yapılmadığını, yeni geçirilen yasa ve oluşturulan kurumlarla eskisinden de sorunlu ve başarısız olması muhtemel bir kentsel yenileme politikasının yaratıldığını kaygı ile gözlemlemekteyiz. Özellikle 2012 yılında geçen Afet Yasası ve yaratılan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile, merkezi yönetim kentsel yenileme politikasını neredeyse bütünüyle kendi yetki alanına almış, yerel yönetimlerin gücünü büyük oranda sınırlamış ve tekeline aldığı bu yetkiyi kısa vadeli, kâr odaklı, hızlı ve agresif bir kentsel dönüşüm pratiğinin hayata geçmesi için kullanmaktadır. Parsel bazında binaların yıkılıp yeniden inşası şeklinde ilerleyen kentsel dönüşüm anlayışı, kısa vadede mülk sahipleri, müteahhitler ve konut piyasası ile bağlantılı diğer sektörler için kazanç yolunu açmış görünmekte, ancak orta ve uzun vadede daha büyük sorunların doğmasının koşullarını da yaratmaktadır. Yeni dönüşüm politikası kamu ve özel sektör kaynaklarını dönüşüme en çok ihtiyaç duyan alanlara aktarmayı başaramamakta, halihazırda çoğunlukla varsıl kesimlerin yaşadığı ve rant artışının hızlı yaşanmasının muhtemel olduğu bölgelerde dönüşümü tetiklemektedir.

Dahası, İstanbul’un Fikirtepe ve Bağdat Caddesi gibi bölgelerinde gördüğümüz üzere, dönüşüm alanlarında arz fazlasından kaynaklı iflaslar yaşanmakta, yoğunluk artışından kaynaklı mekânsal ve sosyal sorunlar oluşmaktadır. Ve bu tür bir dönüşüm toplumsal katılıma ve rızaya dayalı olmaktan uzak durmaktadır.

Mevcut kentsel dönüşüm pratiklerini eleştiren ve sorunları aşma yolunda öneriler sunan meslek odalarının, bilim insanlarının ve STK’ların görüşleri de yasa yapma ve proje uygulama aşamalarında yeterli ölçüde değerlendirilmemekte ve etkili olamamaktadır. Ancak unutmamak gerekir ki, kolektif aklın çalıştırılmadığı durumlar kısa vadede bir grubun çıkarına hizmet eder gibi görünse de orta ve uzun vadede hem bu küçük gruplar hem de daha geniş toplumsal kesimler için ‘trajik’ sonuçlar doğurabilmektedir. Kolektif çıkarı öncелеmek ve kollamak ise yasa yapıcıların ve uygulayıcılarının birincil görevi ve sorumluluğudur.

Copyright © Kasım 2018 Tüm hakları saklıdır. Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı’nın (TESEV) izni olmadan bu yayının hiçbir kısmı elektronik ya da mekanik yollarla (fotokopi, kayıtların ya da bilgilerin arşivlenmesi, vs.) çoğaltılamaz.

TESEV bu projeye katkılarında ötürü Friedrich Ebert Stiftung Derneği’ne teşekkür eder.